

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 461/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpeného JUDr. Ivanou Halahijovou, advokátkou, Vazovova 6838/9/A, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tost 9/2022 z 22. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ako aj zrušenia tohto rozhodnutia a priznania náhrady trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a ďalšie trestné činy, a to v štádiu súdneho konania vedeného pred Špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 1 T 11/2021. Sťažovateľ a spoluobžalovaní uplatnili v predmetnom trestnom konaní námietku zaujatosti proti členom senátu prejednávajúceho trestnú vec sťažovateľa. Uznesením Špecializovaného trestného súdu č. k. 1 T 11/2021 z 31. marca 2022 bolo podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodnuté, že jednotliví členovia senátu nie sú z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci vylúčení. O sťažnostiach podaných sťažovateľom a spoluobžalovanými proti uvedenému rozhodnutiu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 2 Tost 9/2022 z 22. apríla 2022

(ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým ich podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že v dotknutom trestnom konaní dôvod zaujatosti, ktorý bol v uplatnenej námietke sťažovateľom prezentovaný, má identický charakter ako v prípade špecifikovaného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), a teda dôvody sťažovateľom uplatnenej námietky zaujatosti boli podporené aktuálnou judikatúrou ESLP, ako aj rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu, ktorá na túto judikatúru ESLP reagovala. Uvádza, že najvyšší súd dospel v namietanom uznesení k záveru, že sťažovateľ námietku zaujatosti nevzniesol bez meškania, preto sa obsahom uplatnenej námietky nezaoberal a nerozhodoval o nej. V ústavnej sťažnosti vysvetľuje, z akých dôvodov je tento záver namietaného uznesenia najvyššieho súdu nesprávny.

4. V postupe najvyššieho súdu, ktorým tento zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti nevyhovujúcemu prvostupňovému uzneseniu o ním uplatnenej námietke zaujatosti, sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho označených práv namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorý podľa vyjadrenia sťažovateľa pri svojom rozhodovaní nezohľadnil relevantnú argumentáciu preukazujúcu zaujatosť členov senátu konajúceho v trestnej veci sťažovateľa podporenú podľa neho aktuálnou judikatúrou ESLP.

6. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad

uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 46/2022).

7. Ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci, resp. orgánov činných v trestnom konaní a súdov (obdobne pozri sp. zn. II. ÚS 46/2022).

8. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje v konkrétnosti na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje aj na § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

9. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom, a to tvrdenia o zaujatosti členov konajúceho senátu, potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých je odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o existencii zaujatosti konajúceho sudcu (členov senátu).

10. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecným súdom konať o jeho prípadnom odvolaní či dovolaní. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

11. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu